

Моему брату Владимиру
Август-май 1943 год

Ф. Ф. Харченко

Аркасо Брисони и др.³
~~Секретари~~, Седрина, К. Кокиненица др. Нашево изданије
 беше одштампано со реткога верба¹ од сепак најмалку ^{стојоту} ~~од стојоту~~ ко-
 гозина за маминиот мост и заданок.

Умно сохранил со зводившим из золотого жемчуга
"Книга о разномыслии и разномыслии на "Книга", издана в
оо жемчуга на разномыслии и разномыслии... Книга
оооо 25/26. Книга 1943 оо, издана в оо, издана в оо,
на оо.

Средна со збојна вода возмозана

Нокна на 26/27-огна нивелине на Брајино,
на афлаи и Краи, белез Курдинот, бресту и Ражу
во урнатините брзи заедно со брза ботинелени - која
се добиваат до највисока вода. Нивото од него во ова
нало сои зидиништво - си ботинелу, во за со во ова едн
сер во влакна што ил ја заеднува Косеаи Косово-
бела ил во засадава. Ил бела бела за него,
ишва ил во него, а во во афлаи и засадава
кото Косеаи, Косово-бела. Работно
ерно ил во него од нивото - ботинелени - како
бела се афлаи ил со афлаи.

2

Крб. гогоу со обрзана на мјесто

Из непосредна близина на камениот рогов кој проследувамо, откриваме извој кој обвора и вклучува дел од басенот на влажната бујина, за што

[illegible]

Уважно прошу Вас, уважаемый Александр Иванович, рассмотреть
и одобрить прилагаемые материалы. На прилагаемых документах, особенно, Общественном,

10943.

- [illegible]

30.7.9 - the same Olga Obrova ... and ...

-

11.11.90 -

11-V-93 -

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

-

- берг, Гол - Огню осом то болно
ној кеселас — кеселас. нар боролемн
ној берг бугора —
- Нар кеселас с кеселас со К. 7-Нуг.

Огню - рас —

- Нар зраг. на убоно —
- Нар боролемн кеселас кеселас —

Рисунки —

11-1-43 - с. Т. 7. 7. 7. 7.

17 — кеселас

21 — кеселас

24-1- кеселас кеселас — кеселас —

Тема

Нуга

100
160
160
60
200
520

6087

19-93

39
39
78

ОД МЕСЕЦ ДЕНА ИЗВИДНИЧКИ ПАТ

ОД

Е.Македонија до Кичевско и Дебарца и назад до Преспа
април-мај 1943 година.

Ј.Наумовски-Кичо.

Во кратко та го опишам во што се состои написов.

Околу 25/26 април 1943 год. одредот "Д. Груев" се одмараше на званото место "Мечка" на планината, врпод врвот Т у м б а, меѓу села:

Раково и Буџ, во Е. Македонија.

Во Е. Македонија, на терените, Преспа, Костурско и Леринско дејствувале околу месец дена, заедно со четата "Ј. Сандански". Со ова чета се спопиле во март 1943 год. во Преспа, ми се чина кај с. Коњско или на албанска територија. Ние од одредот "Д. Груев" зимата 1942/43 г. ја поминавме во македонските села под Албанија и бевме само 10 души, а со спојувањето по "Ј. Сандански" станавме 36 партизани. Након неколку дена појдовне во акциите на

Акциите имавме во Преспа, Костурско, селата Бесвиње, Кономлади и др. Како во Леринските села, Д. и Г. Клешино.

Едно извесно време бевме заедно со Леринскиот одред "Вичо" на тој терен...

На местото "Мечка" ни викаа во штабот на Одредот. Тамо беше Строгов, Свештарот, Сермен, К. Канински, Г. Велковски, Илија Спировски и др. Појдовне јас и Пецо Божиновски-Кочо, а тамо го најдовме Наумета Веслиевски-Овчарот.

Се работеше за ова: Нашето партизанско војување на теренот Преспа, Леринско и Костурско, требеше да се прошири и на територијата од Западна Македонија, на теренот Кичевско, Дебарца и Струшко. Затоа нас ни повикаа во штабот и ни дадоја задатак да појдеме на тој терен, да го проучиме теренот, створиме свој вези, пријатели, организираме народ, оди сие да го припремиме народот за дочек на партизаните на тој крај.

Кога појдовне во Кичевско и Дебарца, немаше други партизани на тој крај...

Во Кичевските и селата на Дебарца, имавме неколку митинзи... На митинзите скоро говоревме сите... Народот добро ни примаше... Имавме и други акции на бугарска територија Како што се: Го баравме Пеца Дутата-Малчица, заседа на контрастите, јачнето од с. Вирово. Како и акцијата, односно престрелката со шумарите и убиството на еден шумар и контрапот-полакот Калија.

Поново се ставивме со Одредот на пл. Галичица. Покасно дојде и Главниот штаб на НОП на Македонија.

Од како го прими знамето батаљонот "Д. Груев", заминува за Дебарца... Покасно стана батаљон "М. Ацев". На тој терен се формира и Е. Македонско-Косовската бригада...

Во селата на кој оперира нашите единици, веројатно е резултат од нашето претходно извиђање...

Извиђањето траеше скоро месец дена...

25. II. 1963 год.

Ј. Наумовски-Калчо

ОД МЕСЕЦ ДЕНА ИЗВИДНИЧКИ ПАТ

Беше топол и солнчав априлски ден, кога се одмаравне на званото место "Мечка", под Т у м б а, помеѓу селата Раково и Буџ во Е. Македонија. Негдегоде се уште имаше снег, но тоа не пречеше да тука логоруват одредот "Даме Груев". Тој ден останавне без храна. Збиравне полжави, сјеви, желки и добро се гостевне со инф, но не сите... Тој ден се дотерувавне, чистевне ошпи, бричевне, кривне и сл. а после тоа направивне неколку поединачни и групни снимки, наметени со шубари, реденици, препасани бомби и пиштоли, пушки, и др. султанати према склоноста на борците... Дента имавне војно-политички час. Од тоа заклучувавне дека на одредот му престои акција након неколку дневен одмор. Акциите за нас беја наш животни пат и сите бевне одушенени од тоа, затоа што довагавне до додир со народ, добро се нахранување, добра резерва не обезбедивне, а понекогаш и добар плен ќе добијавне од непријателот.

Дента се приближуваше кон крај, така да едва долинето се пробиваше низ дабовите гранки... Во логорот се пренесе глас. Кочо и Калчо, да се јават кај Командантот... Штабот... Одредското раководство го сачинува др. /командант - Строгов-Тошо даскалот, моли. - Свештарот-Ј. Јосифовски, кој се најдување во непосредна близина на нас. Тука беја и Сермен, К. Капински, Коста-В. Велковски, Илија Спиrowски и др. Во штабот го најдовне Овчарот-Наумета Велиевски-а испред него положена топог. карта, на која Строгов нешто му објаснување... Ја подигна главата Строгов и ни даде знак да седнеме... Добро Овчарот, задатакот е јасен-и почна да ја пакува картата... Од како ја спакува, му ја прижи на Овчарот. Овчарот ја зеде...

Хрукарих

ПРИМАЊЕ НА ЗАДАТАК

Пред Вас постои голем задатак и голем напорен али славен пат од Вашиот успешен извршен задатак ќе зависи нашиот иден борбен пат, проширувањето на нашата идна слободна територија, како и општо народно востанување.

во Западна Македонија, борба против окупаторот и нивните пометачи... По успешно извршување на истиот, поново ќе се еретиме во Преспа-рече Командантот Строгов, а на крајот ни ги стисна рацете на сите по ред и во став мирно со стиснати тупаница ни пожелм добар пат. "Не заборавите да го побарате Малчика"/Пеца Лутата од с. Счепче/, и поведите го со себе во колку ем на тој терен и жив-рече Свештарот-комесарот на одредот... "Јасно ми е, јас имам закажано зборно место со него, приликом неговото префрлување есе- носка по извршената акција во с. Сопотско-Преспа"-рече Овчарот. Задатакот ни беше јасен и од нас многу се очекуваше, но како да се раставиме со др. со кој вијата 1942/43 год заеднички ја минавме во Албанска Преспа. Тогаш бевме само 10 др. од одредот "Д. Груев", а со спојувањето со четата "Сандански" станавме 36 партизани во март месец во Преспа. И почна да ни се редат заедничките борбени спомени од месец дена на окупирана Преспа, Костурско, Леринско, за акциите во селата; Концко, Нивици, Глобочани, како и акциите во селата; Бесвије, Д. и Г. Клештино, Кономлати и др. села, како и спомените во заеднички акции со Леринскиот партизански одред "Вичо".

Нашето испраќање беше пропратено со најдобра желба и од останалите др. Н. Канински, Сермен /В. Приле/, Илија Спировски, Коста/Боре Вел- ковски/, како и останалите др. кој редом се поздравува со нас, пожелувајќи, добар пат и поновновидување...

Со ден го напуштивме логорот извидувајќи го теренот по кој требаше да се движиме. Тоа беше од прилика 25/26 април 1943 год. предводени од Наум Веслиевски "Овчарот", трјнавме на задатак извиђање, долж од месец де.

СРЕДБА СО НОВИ ДВАЈЦА ПАРТИЗАНИ

Појта минавме поред селата Брајчино, низ Арвати и Крани Поред Курбиново, Претор и Рајца, во утринските мугри со Пеца Божиновски-Ко- ко, се доближавме до мојата изгорена куќа, ништо не останало од неја, сем гареш и разурнати ѕидинга-помислив... Се доближав до едно мало пенџерче од шталата во која беше сместена мајка ми со фамилијата, заедно со стоката... Полека тропнав на пенџерчето. Во непосредна близина е италијанската караби- нерска станица, но на тоа и не обранав внимание, кога и гледав рушевините... Ми се чинеше да се доберам до ниф и фрлам неколку бомби...

Се јави мајкама со зборовите: "Кој е, кој тропат..." Јас сум, Јордан, ...Отвори
 Го препозна гласот мој... Ја отвори вратата, целата безумена од страх да не
 се нешто случи со нас... Зедовне добро јадење и до портата ни одишати...
 Незаборава мајко, да му јазиш на Живка Стефановски, утре да дојт во трапот,
 во кој трап прет 5 месеци беше ранет фатен К. Кусаковски, а покасно застрелан
 од италијаните. Дента се отмаравне во трапот. Околу пладне дојде Милан
 Шушевски и ни донесе неколку велиденски јајца. Со себе имаше и фото апарат
 Живко не можил да дојди, бил под присмотра на карабинерите, па затоа дошол
 Милан. Милан остана неколку часа со нас и ни информира за политичката состојба
 на теренот, а на разделбата ни фотографира нас, а ние него, со нашето оружје.
 Вечерта кај нас дојде и Живко и ни каза дека имат два нови партизани
 бугарски војници дојдени на осуство и несакат повеќе да се вртат на нозе.
 Од како научивне кој се и од каде, одлучивне да и примиме со нас... Вечерта
 Истата вечер, се састанавне во близина на белоцарквенската ГОРИЦА, во близина
 на на прквата со другарите. Тоа беја Хрисидо Петровски - Бучко од с.
 Волно и Ђорѓи Бендев-Џони. Со Бучка се познававне од порано кога идеше на
 свадби, а Бенде за нас беше непознат, но фамилијата позната ... Беше од с.
 Бавато-Битолско. Ги доведе Ђорѓи Милић од с. Втерени-Преспа. Наш стар соработник.
 Срдечно се прегарнавне и разменивне добри мисли. Ни раскажа Милић
 за една случка што му се десило во март месец кога ни префарлуваше Овчарот
 и мене преку Големата река. Го нападнале волци во нојта и немало каде да
 бегам, туку на една врба... Цела ној измарзнал на врбата, ледајки ја смртам...
 Сега станавне 5 мина, меѓу нас се 2 бугарски униформисани лица
 Се разделивне од Милића и тргнавне према демаркационата линија. Границата
 ја минавне порет с. Ковјак и Дента преседовна на бугарска територија, над
 родното село на нашиот одговорен др. Овчарот. Дента ја осматравне околината
 и движењето на поедини шијони и... Вечерта одлучивне да влезиме во станот
 на... Петре бугарски симпатизер... Му ртонавне на вратата, но
 после долго двоумење ни отвори... Зедовне неколку леба /мајалници/ маст и
 друга храна и на крајот Овчарот како суселанец, му одаржа лекција... Одејќи
 нојта по реката во правец на Бигла, така слатко сне јале од мајалникот как
 да бил со мед месен... Од како се раздени, на лебот можевне да приметиме
 кора мумија, али тоа не можевне да го приметиме и почувствуваме...

ПОТРАГА ЗА ПЕЦА ЛУТАТА - Малчино

Дента пристигнавне на Вигла и се упативне на закажаното место со Малчина. Тоа беше една бука на која требаша да се зарежи, кој прв не пристигни на местото. Разочарање... Познавајќи го Малчина од порано, како патризан во Одредот "Д. Груев", неможевне да го наставиме патот, док не тознаеме нешто за него

, за неговиот живот, за кого, мислите на најлошото ни гонеја, да не е фате, стрелан и сл. Вечерта Овчарот и јас, слеговне во селото, родното село ка Малчина-Слепче. Претпазливо се доближавне до куќата која ја познаваше Овчарот од порано... Го свиткав грбот, а Овчарот врз мене, се најде на чардакот.... Се вративне назад уште со ној кај другарите, без да нешто дознаеме, а и без храна. Се јави некаков исплашен женски глас од станот, но ни никако да отвори... За Пецa ништо не сакаше да говори... Никако неможевне да се одлучиме без да нешто дознаеме за Малчина, да продолжиме... Одлучивне да вечерта влезиме во манастирот св. Јован /Манастирот кај с. Слепче/. Во првиот мрак влеговне во манастирот, Тамо е еи поп, Битољчанин, познат на Кочо и неколку слуги... Се информиравне за политичката ситуација. На прашање да ли го познават Пецa Лутата, попот почна да се загледува во нас, мислејќи дека некој е од нас тој, а незнаејќи дека ние го бараме него... Знаеме да е и он партизан... По се изгледа да е жив, но каде се завлекол... Ако беше фатен или отепан, сепак ќе знаја селаните-слугите на манастирот... Писливо Побаравне да ни дадат леб, но немаше ни парче... Се сложивне да месат... Уште топол го ставив во ранецот и зедовне нешто др. храна и се одалечивне

Дента преседовне во близина на прелазот меѓу селата Златари и Смилево. Тука е патот и од тука врват смилевските контрасти или раскажувачи Овчарот, треба да причекаме можда некој ќе помини и ќе видат кој се партизаните како што ги викаат "шумжари", што зелниците од по сач му ги земат на селаните. Цел ден чекавне во заседа, но никој да помини....

Нојта минавне подед селата Церово и Вирово. Тропнавне во една крајна куќа за леб, но ништо. Домаќините немаја леб за ниф, а камо ли за нас. Разочарани, наставивне по реката, со претпоставка да носе јавуваме во други куќи, како не би се провалиле... На патот, поред реката, имаше едно трло со стока.

Бучко и Овчарот влегоја внатре, а останалите останавне во реката. Во трлото овчарот, немај смелост да се појави, туку се скриј во некој џош, мислејќи дека се бугари. Бучко почна со својата операција, од јатне на јатне, избира едно по желба на сите нас и на неколку стотина метра од трлото застанави за да го суредиме пленот, се плашевне да не блекни и со тоа го провали преџот на движењето. Пред нас е бистрата планинска река со силен пад ,,, Бучко снажен и јак маж, го зеде могу нозе и за миг му го пресече гркленот, на еде камен во сред реката и со наша помош придаржувајќи го јатнето го одра. Крвта се помеша со бистрата вода... На неколку метра во шумата ја заопавне кожата и утробата за да не оставиме траг... "Вака др. се судедува, ни траг да не остане" рече Бучко и ми го спрузи во ранецот. Некој од другарите дофарли, нека и лебот се намарси малу...

ВО БЛИЗИНА НА ДЕМАРКАЦИОНАТА ЛИНИЈА

Се искачивне на Илинска планина, а зад нас ја оставивне Бигла пл. планина со која многу добри и лоши спомени ни сврзуваше кога оперираше нашиот одред "Д. Груев" во прошлата година... Од како се раздена, запаливне оган за да се огрееме и јатнето испечиме... Само што го испековне месото и се спремавне за појадок, нешто сумливо ни стана и решивне да се одалечиме од огнот. Овчарот го грабна раженот и се упати по патот, а останалите останавне да го загасинеме огнот... За малку ке падневне во клонка. Бугарските догранични војници ни влегле во трагот... Само на неколку стотина метра беја од нас. Можда и огнот ни одаде и затоа во правец на него идеја. Со убрзани марш наставивне... Бугарите готигна до огнот, пропука, но сето тоа беше напразно. Дента се доближавне до демаркационата линија /бугаро-иtakiјанската граница/ над селото Прострање. Скришивне неколку букови гранки на кој раженот го положивне... Дента ја преседовна во близина на бугарскиот караула осматрајќи го теренот. Во караулата некакво весеље. Имаше и цивили. Вероватно беше некој празничен ден, па затоа вијниците се веселеја, играја на гајда... Од ритамот и убавата мелодија на гајдата, со восхит ја слушавне и подрипнувавне... Како ништо предходно да не се десило опколувајќи го бугарите огнот и дека сме во близина на караулата...

НА ИТАЛИЈАНСКА -АЛБАНСКА ТЕРИТОРИЈА

Посматрајќи ја границата и движењето на бугарските патроли, изабравме едно извишено место за премин, пошто од пракса знаевме, бугарските заседи појно време ги држеја патчињата и прелазите...Тука беја прелазите на поедини контробандии и др. лица кој беја фанани од заседите...

та
Уште и појно ја нивавне границата и се најдовме над селото Белица, на италијанска територија, после недела пат низ бугарска окупирана територија. Во една падина приметивме тазе орана нива, а во земјата засадени компири. Од секоје засадено купче извадивме по еден до два компири и се повлекохме во шумата, чекајќи да се раздени, за да запалиме вран, да ги свариме, една храна за тој ден, поред чачуците и полжавите. Од како се замезивме, овчарот ја извади топографската карта и почна да ја разгледува околината и која беја расфрлени Кичевските и села и селада во Дебарца...

Во непосредна близина на нашиот логор имаше едно трло со стока. Во зорите дојде овчарот-селанецот и ги потера овците со туку што објавени јаганца на испаша...Отлучивме да поразговараме со овчарот, за положбата на тој терен, за која цел беше нашето идее, да се запознаеме со поедини лица симпатизери на НОП, организираме поединици и свориме терен за идеите на нашиот одред...Од како ни запозна се некој работи на теренот овчарот, го замоливме да слези во селото и ни донеси јадење, цигари и др. ситници, како што се кавадонт...Овчарот се сложи со тоа...Но за секоја сигурност, во уцеливме го тра, што го нафравне да го поврати стадото и затвори во трлото до да се врати. Мудавме и на знае во колку приметивме нешто сумливо, трлото ќе му го запалиме...Селанецот го зеде магарето и се упати во селото. Неговото кретање беше пратено од нас...Селанецот-овчар, беше добар и достоин на зборот. Се врати во трлото со храна и др. ситнурии...Поново го потера стадото на паша.

Во селото имаше италијани-италијански граничари, како што ги викаја финансиери. Околу пладне, една група италијани се упатија над селото во правец на ливајгето, во близина на шумата...Помисливме дека сие провалени. Се повлекохме во шумата. Финансерите над селото пропука. Према нивното движење заклучувавме дека несе во потера, но ете така излегоа. Пукањето кај италијаните беше општа позната работа, при секое одалечување на местото-кара

та со истрели го најавуваја нивното одалечување, вероватно со тоа духовните ги истерува. Над селото Белица останавне уште еден ден и имавне разговори со уште неколку селани. Така да од разговорот со селаните, дознавне доста работи за положбата на теренот, за некој хансеа во Кичево и селата, како и во Дебарца.

Еден ден се најдовне над селото Ковица. Дента осматравне, денот беше дождлив и студен и порати студот, вечерта влеговне во селото и во една штала влеговне и полегнавне во јаслите. Говедата беја "гостопримливи" добро ни примија така за малку ќе ни разденеше во јаслите. Во зорите поново се повлековне во шумата и влеговне во едно трло. Во трлото немаше никој да ни одбрани од чуварите-псите, но бргу се спријателија со нас... Јадење за тој ден немавне. Бучко е тука, поново си ја покажа својата "професија" "Сега ќе избирам др. гаре сугаре-духовито се насмее и почна од јаре на јаре да ги алка..." Дента сакавне да е пресејме во шумата, тамо се осећавне посигурно од колку во трлото. Го грабнавне јарето и закорачавне во шумата. "Стојте, јарево треба да се плати"-рече Кочо. Застанавне. Но како и на кого да се плати. Се досети Џон и рече: "Овде"-покажувајќи на вратата во која имаше една цепотка, тука е најдобто, со самото идење на селанецот, брзо ќе ги забележи... Извади Овчарот околу 700 лева и ги стави на вратата. Во една стара ђумуриница, запаливне оган и јарето го суредивне... За вода требеша да се донеси од подалеку. На една падина имаше едно усамено дрво. Овчарот и Кочо, сака да ги испробат пушките и нивната одмереност... На тоа останалите се супроставивне, но дрвото беше разрешетано од сите нас-ги испробавне со по неколку метци... Со пукањето бевне провалени и моравне да ја напуштиме ђумуриницата. Тој ден бевне во движење и дента се префрливне на другата страна и над селото Турје.

ОВЧАРОТ НА ГОВОРНИЦА

Над селото Турје, во близина на шумата оташе еден постар селанец. Одлучивне да поразговараме со селанецот. Бујко и Џони, носеја бугарска униформа и ги пративне ними кај орачот. Од како ги забележа селанецот, ги заустави воловите, пушти плугот и возбуден од радост се упати кон другарите

дента бевне поред едно дрво и ја осматравне околината од високата осматра-
 чница. Италијаните се крена во потера против нас, но никако не заблего во шумат.
 Како и во др. потери, се испука над селото Сливо.... Окупаторот имаше престава
 да сие многу, а никако неим пагаше на ум да сие само 5 мина.... Тука имавне
 прилика да разговараме и со селани, од кој дознавне разни коментари од на-
 шот митинг, одјекот во народот, за нашата популаризација во народот. Тоа ни
 одушевуваше и ни гонеше за одаржување на др. митинзи....

ВТОР МИТИНГ ВО С. МРАМОРЕЦ

На 17. ^{мај} април, вечерта влеговне во с. Мраморец. Зборувавше
 Овчарот и Кочо пред насобраниот народ. Тука дознавне од селаните дека од ка-
 ко дознаме за митингот во с. Турје, секој ден ни очекувале да влезиме во нив-
 ното село и на нив нешто да кажиме за борбата, партизаните и т.н. После мит-
 ингот со доволно храна се префрливне над селата Слатино. И овде имавне прил-
 лика да се среќаваме со селани и поразговараме. Нашиот престој на тој крај ви-
 ше не беше таен, јавно излегувавне пред селаните и разговаравне....

Еден ден преседовне над селото Оздолени. Тука имавне
 прилика да се сретиме со Младена, селанец од това село, кој покасно доје и
 во партизани. Младен беше сигурна наша врска, кој ни обавестуваше за движе-
 њето на италијаните, расположбата на селаните и др. информации....

ЗА ПРВИОТ И ЈАС ЗБОРУВАВ НА МИТИНГ

Четвртиот ден, на 21. ^{мај} април со дење влеговне во Сошани,
 село од некој куќи. Времето беше дождливо, но тоа не сметаше да се соберат
 селаните, во селото каде имавне распалено голем оган. Селаните ни донесоја
 неколку леба у др. јадајки и богато се најадовне.... Како најмал по радиш и во-
 зраст, како на шега др. ме истопорија на една селска кола, за да говорам пред
 насобраните селани.... Неколку пати се презноив од страм, повторувајќи ги збо-
 ровите што често пати ги слушав од др. Свештарот, Строгов и др. говорници од
 одредот "Д. Груев" што ги често пати слушав говорјки по селата.... Другари и
 другарки /и ако немаше можда ни една другарка/ но ете така.... Нешто им збору-
 вав за борбата на нашиот народ, за неговата слобода, и сл. Со својата облека,
 шувара и петокрака звезда, реденици, запасани бомби, пуштол и пушка, одавав

на сериозен партизан и ако бев во тоа време големладо момче...
Со доволно храна се упативне во правец на каде што идевне, со тоа за да го
камофлираме правецот, да не се најди некој "паметен" и да им јавит на бугар-
ите за нашето движење...

ПОНОВО НА БУГАРСКА ТЕРИТОРИЈА!
~~НОЈТА ЗАБРАНАВНЕ ВО ОКОЛИНОТА НА ОХРИД~~

Нојта инавне поред Грконоле и западнавне во полето, газејки
голем вал така една сне се извлекле од калта, така измакани, да една личев-
не на лугје. Нојта се доближавне до демаркационата /италијано-бугарската
линија/ меѓу селата Лешани и Куратица... За тој и вториот ден имавне
доволно храна. Дента ја осматравне околината и бугарската караула...

Нојта се доближавне до бугарската караула со намера да им
фрлиме бомба од кеф, но од која причина незнам, обустанавне од тоа и се упат-
тивне по гребенот во правец на мостот, односно патот Охрид-Ресен. По краток
предах во близина на патот, со најголема претпазливост го минавне патот и
низ с. Завој под патините на пл. Исток, завлеговне во шумите над селата Илчи
и Болно-Преспа.

Беше околу 23 мај 1943 год. Во е на уште не изгаснета
ћумурица, решивне да се поделима на две групи, едната предводени од Овчарот
да замине во правец Златари, а другата, предводени од Кочо, да замине во пра-
век кон село Болно, Евла. Зборно место, поново на италијанска територија...

Овчарот и јас, нојта поново го минавне патот Охрид-Ресен.
Дента се најдовне над с. Кривени... во близина на с. Златари со намера дента
да преседиме и го наставиме патот. Од умор, сне заспае и толку долго сне
спале да ни разбудија гласовите на некој селани-минуваи по ливајето...
Одмарајки се во дабовата шума, се договаравне од која куќа да земиме леб.
Се ширеја гласови и за интернација на фамилиите на поедини партизани од
бугарската влас, па затоа требеше да се поварзиме со наши соработници, за да
јазнаеме што станува со фамилиите на нашите другари... Денот беше убав и
солнчев...

НЕОЧЕКУВАНА ПРЕСТРЕЛКА

Солницето беше минало на јужната страна на денот... Од другата страна на неколку стотина метра од нас, се чу глас, познат на Овчарот. Овчарот се вкочи со уперени уши од каде допираше гласот, неверувајќи сам на себе дека токму тој глас, на тој човек може да биди тој... Шипко е, неговиот глас добро го познаваше Овчарот, близок соработник на бугарскиот окупатор. Тука дошол да ора и после и потерал воловите да попасат во шумата... Добра прилика, како по порачка дошол сам... Препознавање и други познати гласови кој го придружуваше Шипка, тоа беја негови селани, меѓу кој и Калија, близок соработник на Шипка, десна рака, на неуспешна соработка и потера по партизаните го постави појак во селото... Решивне да го фатише Шипка. Таниците и некој потешки работи и обесивне на едно дрво, за да бидеме полесни, поново да се јавиме кај стварите... Долот небеше глобок, но преминот преку ливада беше широк и требаша набрзо да се мине.

Се упативне во долот во правец на Ѓд каде допираше гласот на Шипка. ^{не} ~~Водоле~~ очекувана средба со тројца шумари кој идеја по ливајгето кон с. Кривени. Познати ни беја од прошлата година кој ја предводеја бугарската војска и полиција во потера против нашиот одред, кој на секаде се фалеја, дека "шумкарите" еден ден живи ќе ги донесат во селото... Поплаките на населението против шумарите беја големи... Преди да ја напуштиме шумата и завлезиме во долчето, застанавне за момент. Од шумарите бевне приметени... Како што одеа групно, почна да се растурат со намера да завземат положити. Без да се многу мислиме, отворивне оган... Настана пресрелка, меѓу нас... Со Еден од шумарите беше сиртно погоден и падна во ливајгето, а другите пука по нас, кој се префрлувавне преку ливадата.

Стигнавне на местото од каде допираше гласот на Шипка. "Каде е Шипко" Шипко ги праша селаните, кој ги пасеја воловите. "Незнаеме, од како се чуја истреи во ливајгето, нестана. Пушките не се на арно-им рекил Шипко и се упатил во правец на селото. Шума е жировитна можда и да е скријан некаде, кој ќе го пронајди, а и комита е стар... Неговиот соработник појакот Калија остана да види што станува во долот-ливајгето, зашто беше пресрелката...

Но судбината на шумарот што лежеше во ливајгето, ја доживее и Калија. Тоа беше награда за соработката со Шипка и бугарите. Шипк се упати право во селото и им распред на селаните за се она што се случувало/ва престрелката во ливајгето...

ПОНОВНА СТЕДБА НА ИТАЛИЈАНСКА ТЕРИТОРИЈА

При крајот на месец мај 1943 год. пристигнавне на пл. Галичица и преку Митета "Војводата" од с. Шокатвеник, поново се поварзавне со др. Кочо, Бучко и Џони. Во тие денови беше пристигнал во Преспа и К. Јосифовски-Питу, со кого се видов за првпат...

Након неколку дена одмор на Галичица, пристична и одредот "Д. Груев". Тоа беше радосен сустред со другарите, после месец дена осутност. Се прегарнувавне, раскажувавне едни на друга за се она што се дешаваше... Но имаше др. со кој и не се стретнавне, како Строгов, Сермин, и други др.

Нашиот извиднички пат беше заваршен, пат от месец дена, префармувајќи неколку пати преку демаркациони линии, стотици километри поминат пат, низ окупирана Македонија.

Како резултат на сето она што го постигнавне во извиѓањ након извесно време, со доваѓањето на Главниот штаб на Галичица-Преспа, одредот "Д. Груев" а покасно батаљонот М. Ацев, дејствуваше на тој терен...

Имината на споменатите лица:

1-Наум Веслиевски	-Овчар,
2-Пецо Божиновски	-Кочо,
3-Јордан Наумовски	-Калчо,
4-Ќенцев Горги	-Џони,
5-Герасовски Христо	-Бучко,
6-Ванчо Пркле	-Сермин,
7-Тошо -даскалот	-Строгов,
8-Пецо Божиновски	-Шипка,
9-Ј. Веслиевски	-Калчо,

25. фебруар 1963г.

Писувано во два прим.

Ј. Наумовски -Калчо

[Handwritten signature]